

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Milli Eğitim Dergisinde Yayımlanan İletişim Konulu Akademik Çalışmaların
Bibliyometrik Profili

Bibliometric Profile of Academic Studies on the Subject of Communication
Published in Journal of Milli Eğitim

Gökhan BAK

Dr. Bağımsız Araştırmacı
gokhanbak2010@hotmail.com
Orcid ID: 0000-0003-4520-0930

Öz: Milli Eğitim dergisi hem Scopus veri tabanında taranan hem de Tr Dizin kapsamında yayım yapan saygın bir dergidir. Araştırma kapsamında amaçlı örnekleme yöntemiyle Milli Eğitim dergisi seçilmiştir. Milli Eğitim dergisinde yer alan makalelerin başlığına bakılmış, başlığın içerisinde “iletişim” kelimesi geçen akademik çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir. Eğitim bilimleri alanındaki makalelere yer veren bir dergide yer alan iletişim konulu çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır. 2006-2024 yılları arasında Milli Eğitim dergisinde yayımlanan iletişim konulu makaleler farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi ile veriler toplanmış, içerik analizi ve bibliyometrik analiz ile veriler analiz edilmiştir. Örneklem kapsamında elde edilen 17 akademik çalışma farklı parametreler açısından incelenmiştir. Ayrıca VOSviewer yazılım aracı ile ağ haritaları çıkarılmıştır. Araştırma sonucunda, çalışmaların tamamının Türkçe yazıldığı, 17 akademik çalışma içerisinde 27 yazar olduğu görülmüştür. En fazla çalışmanın Fırat Üniversitesi’ndeki yazarlar tarafından yazıldığı, ilk çalışmanın 2006 yılında ve en güncel araştırmanın da 2023 yılında kaleme alındığı belirlenmiştir. Eserlere ilk atfın 2020 yılında yapıldığı, en fazla atfın ise 2022 yılında alındığı sonucuna varılmıştır. Çalışmalarda anahtar kelime olarak yoğunluklu olarak “communication” kelimesinin kullanıldığı, ayrıca en fazla 15-20 sayfa aralığında makalelerin yer aldığı görülmüştür. Yazarların ünvan dağılımlarına bakıldığında, en fazla Dr. Öğr. Üyesi ünvanına sahip yazarların olduğu ve bu çalışmaların da çoğunlukla iki yazarlı yazıldıkları belirlenmiştir. Makale başlıklarında yer alan “communication” kelimesi ile yazılan makaleler arasında konu bütünlüğünün olduğu, eğitim alanında yazılan tüm çalışmalarda iletişim konusunun farklı yönleriyle ele alındığı sonucuna varılmıştır. Eğitim bilimleri alanında yayım yapan Milli Eğitim dergisinde iletişim konusunda sınırlı sayıda makalelerin yer aldığı, gelecek dönemde bu konuda daha fazla çalışmaların yapılması gerektiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Milli Eğitim Dergisi, İletişim, Bibliyometrik Analiz, İçerik Analizi, VOSviewer Yazılım Aracı.

Abstract: Journal of Milli Eğitim is a respected journal that is both scanned in the Scopus database and published within the scope of Tr Index. Within the scope of the research, Journal of Milli Eğitim was selected by purposeful sampling method. The titles of the articles in the Journal of Milli Eğitim were examined, and academic studies containing the word "communication" in the title were included in the research. A bibliometric analysis of studies on communication in a journal that includes articles in the field of educational sciences was conducted. Articles on communication published in the Journal of Milli Eğitim between 2006 and 2024 were examined in terms of different variables. The research was carried out with the scanning model. Data was collected by document review and analyzed by content analysis and bibliometric analysis. 17 academic studies obtained within the scope of the sample were examined in terms of different parameters. Additionally, network maps

Geliş Tarihi:02.05.2024

Kabul Tarihi:13.08.2024

Yayın Tarihi:31.08.2024

Atıf: Bak, G. (2024). Milli Eğitim Dergisinde yayımlanan iletişim konulu akademik çalışmaların bibliyometrik profili. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 594-611. Doi: 10.33437/ksusbid.1477357

were created with the VOSviewer software tool. As a result of the research, it was seen that all of the studies were written in Turkish and there were 27 authors in 17 academic studies. It was determined that the most studies were written by authors at Fırat University, the first study was written in 2006 and the most current study was written in 2023. It was concluded that the first reference to the works was made in 2020, and the most references were received in 2022. It was observed that the word "communication" was used extensively as the keyword in the studies, and there were articles with a maximum length of 15-20 pages. When we look at the title distribution of the authors, Asst. Prof. Dr. It was determined that there were authors with the title of member and that these studies were mostly written with two authors. It has been concluded that there is subject integrity among the articles written with the word "communication" in the article titles, and that the subject of communication is discussed from different aspects in all studies written in the field of education. It has been determined that there are a limited number of articles on communication in the Journal of Milli Eğitim, which publishes in the field of educational sciences, and that more studies on this subject need to be done in the future.

Keywords: Journal of Milli Eğitim, Communication, Bibliometric Analysis, Content Analysis, VOSviewer Software Tool

GİRİŞ

Bibliyometrik araştırmalar, akademik çalışmaların belirli dönemlere ilişkin durum analizinin yanı sıra yayın profilini belirlemektedir. Öte yandan gerek disiplin gerekse akademisyenler açısından akademik harita niteliği taşımaktadır (Demir Askeroğlu, 2018:191). Bibliyometrik analiz, akademik çalışmaların mevcut halinin yanı sıra gelecekteki durumunu tespit etmek amacıyla, bilimsel yayınların belirli parametreler aracılığıyla incelenmesi yoluyla gerçekleşmektedir (Pritchard, 1969). "Bibliyometrik alışmalar, bilimsel çalışmaların farklı değişkenler açısından incelenmesini ve geleceğe dönük bilim politikalarının oluşturulmasına yardımcı olan araştırmalardır" (Kutlu & Bak, 2023:80).

Türkiye'de ilk bibliyometrik alışma A. Kemal zinn tarafından 1970 yılında yapılmıştır. İlk bibliyometrik araştırmadan sonra 1990'lı yıllara kadar çok fazla bibliyometrik çalışma yapılmasa da 1990'lı yıllardan itibaren bir artış yaşanmıştır (Al, 2008).

Bibliyometrik çalışmalarda kullanılan analiz birimleri farklılık gösterebilmektedir. Tek bir yayın çeşidinde yapılabildiği gibi tek bir süreli yayın üzerinden de uygulanabilmektedir. Tez, bildiri, kitap, makale türünde incelemelerin yanı sıra herhangi bir derginin incelenmesi yoluyla yapılan birçok çalışma literatürde yer almaktadır (Sökmen & zkanlı, 2018:108). Her ne kadar bibliyometrik analiz her türlü yayın türüne uygulanrsa da Hall'e göre asıl odak noktası dergilerdir (Hall, 2011: 16). Bibliyometrik analiz yöntemi, akademik dergilerin niteliklerini saptamak amacıyla en fazla rağbet gören yöntem olarak kullanılmaktadır (Polat, 2020: 282).

Günümüzde her bilim/sanat dalına ait çalışmaların yer aldığı dergilerin varlığı gibi bu dergilerin bibliyometrik analize tabi tutularak incelendiği çalışmalar da gün geçtikte hızla artış göstermektedir.

Yapılan bir araştırmada, Journal of Tourism and Gastronomy Studies adlı dergide yer alan 281 makale belirli parametreler esas alınarak bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda 281 makalenin 466 yazar tarafından yazıldığı, en fazla makalenin 2017 yılında yayımlandığı ve çalışmaların büyük oranda Türkçe dilinde ele alındığı görülmüştür (Sökmen & zkanlı, 2018).

Diğer bir araştırmada, Sosyoekonomi dergisinde yayımlanmış 481 makale, bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda, İngilizcenin yazım dili olarak yoğun kullanıldığı, atıf sayılarının giderek artan bir eğilim çizdiği, akademisyenlerin yanı sıra birçok kurum ve kuruluşta çalışan personelin de makalelere katkıda buldukları görülmüştür (Polat, 2020).

2013-2020 yılları arasında Journal of ETA Maritime Science (JEMS) dergisinde yer alan 153 makale belirli kriterler altında incelenerek bibliyometrik analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, büyük oranda Türkçe makale yazıldığı, çalışmalarda nicel yöntemlerin ağırlıklı kullanıldığı, yıl bazında ise en fazla 2017 yılında çalışma yapıldığı belirlenmiştir (Yorulmaz & Barış, 2021).

2012-2020 yılları arasında Sakarya İktisat dergisinde yayımlanan 194 makalenin bibliyometrik analizle incelendiği bir çalışmada, araştırma sonucunda makalelerin yoğunluklu olarak Türkçe dilinde yazıldıkları görülmüştür. Ayrıca makalelerde ampirik yöntemlerin fazlaca kullanıldığı ve sayfa aralığı olarak da büyük oranda 11-20 sayfa aralığında yer aldıkları tespit edilmiştir (Doğan & Kılıçaslan, 2021).

Muhasebe ve Finansman dergisinde 2014-2020 yılları arasında yayımlanan 370 makale içerik analizi ile birçok değişken açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda, çalışmalar içerisinde nitel araştırma yöntemlerinin daha çok kullanıldığı, analiz teknikleri olarak da içerik analizi ve örnek olay analizine ağırlık verildiği görülmüştür (Karaaslanoğlu & Şahin, 2021).

Türk denizcilik literatürünün gelişmesine önemli katkıda bulunan Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi dergisinde 2009-2020 yılları arasında yayımlanmış, 167 makalenin bibliyometrik ve içerik analizinin yapıldığı bir çalışmada, çalışma sonucunda yoğunluklu olarak erkek yazarların makalelerde yer aldıkları belirlenmiştir. Ayrıca anahtar kelime olarak büyük oranda “deniz” kelimesinin, konu olarak da “deniz işletmeciliği ve yönetimi” konularının ele alındığı görülmüştür (Yorulmaz & Kaya, 2021).

İstanbul Üniversitesi Coğrafya dergisinin bibliyometrik analizinin yapıldığı bir çalışmada, yayın hayatına başladığı 1985 yılından 29.09.2021 tarihine kadarki süreçte yayımlanan 304 makale farklı parametreler açısından incelenmiştir. Çalışmaların büyük oranda Türkçe kaleme alındıkları, son yıllarda yazar çeşitliliği ve ortak yazarlı çalışmalarda artış yaşandığı görülmüştür (Kahraman, 2022).

Bir çalışmada, 2006-2020 yılları arasında Milli Eğitim dergisinde yayımlanan makaleler içerisinde Türkçe eğitimi ile ilgili olanları farklı değişkenler açısından incelenerek bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, 136 makalenin yer aldığı, en fazla 2016 yılında kaleme alındıkları, yoğunluklu olarak tek yazarlı yazıldıkları belirlenmiştir. Ayrıca konu olarak en fazla durum çalışmaları, yöntem olarak da betimsel yöntemin kullanıldığı görülmüştür (Batur vd., 2022).

Bir diğer çalışmada, DergiPark ve Google Scholar üzerinde sosyal medya ve gazetecilik konularını ilgilendiren birçok anahtar sözcük kullanılarak arama yapılmış, 2009 yılından 2021 yılına kadarki süreç içerisinde yayımlanmış 115 makale örneklem kapsamında ele alınmıştır. Araştırma sonucunda, çok yazarlı çalışmaların fazla yaygın olmadığı, özellikle 2016 yılından itibaren çalışmalarda artış yaşandığı görülmüştür (Kubilay & Ova, 2022).

2023 yılında yapılan bir çalışmada, 3. Sektör Sosyal Ekonomi dergisinin yayın hayatına başladığı 2011 yılından 2022 yılına kadarki süreç içerisinde yayımlanan 870 makale farklı değişkenler açısından incelenerek, geçmişten günümüze yaşamış olduğu dönüşüm ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, 2017 yılından itibaren makale sayısında artış yaşandığı, yurt içi ve yurt dışından çok sayıda yazarın katkıda bulunduğu ve böylelikle tanınan bir dergi kapsamında değerlendirildiği görülmüştür (Fasal, 2023).

2023 yılında yapılan bir diğer çalışmada, Tourism Management dergisinde 1994-2022 yılları arasında yayımlanan 4.244 akademik çalışma bibliyometrik analizle incelenmiştir. Araştırma sonucunda, yayın sayısının her geçen sene artan eğilim içerisinde bulunduğu, en üretken yazarların İngilizler olduğu, 2004 yılından itibaren de derginin yayınlarına yapılan atıf sayılarının düzenli şekilde arttığı görülmüştür (Göral & Kılınç, 2023).

2017-2023 yılları arasında Muhasebe ve Denetime Bakış dergisinde yayımlanan 246 makalenin bibliyometrik analizle incelendiği bir çalışmada, makalelerin çoğunlukla 2 yazarlı ve araştırma makalesi ağırlıklı ele alındığı görülmüştür (Kaya, 2024).

2024 yılında yapılan bir çalışmada, iletişim alanında yayın yapan, ESCI indeksinde taranan, Türkiye’de yayımlanan 3 dergi iki aşamalı olarak incelenmiştir. Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences ile İlef Dergisi araştırma kapsamında ele alınmıştır. 2020-2022 yılları arasında yayımlanan araştırma makaleleri bibliyometrik ve içerik analizine tabi tutulmuştur. Örneklem kapsamında incelenen 210 makalenin çoğunlukla Türkçe yazıldığı, büyük oranda dijital medya odaklı ele alındıkları ve çalışmalarda sıklıkla ikincil verilerin tercih edildiği görülmüştür (Karşu Cesur vd., 2024).

2024 yılında yapılan diğer bir çalışmada, Ulusal Eğitim dergisinde 2021-2024 yılları arasında yayımlanan 176 makale bibliyometrik analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda, en fazla makalenin Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan yazarlar tarafından ele alındığı, yoğunluklu olarak 2023 yılında yazıldığı ve öğretmen ünvanlı yazarların büyük oranda katkıda buldukları görülmüştür (Özcan & Akar, 2024).

Başka bir araştırmada ise, 2011 yılında yayın hayatına başlayan tasarım, sanat ve iletişim alanlarını temel alan Tojdac dergisinin 2011-2016 yılları arasında yayımlanan 30 sayısı, yazar ünvanlarına, cinsiyet oranlarına, konularına, yayın tarihlerine, yazar sayısına ve de yazım diline göre ayrılarak bibliyometrik analiz ile incelenmiştir. Araştırma sonucunda 650 makale içerisinde en fazla İngilizce yazım dili kullanıldığı ve de yoğunluklu olarak Tasarım konularında çalışmaların yer aldığı belirlenmiştir (Demir Askeroğlu, 2018).

Araştırmalarda birçok veri tabanından alınan veriler kullanılmakta ve de bu verilerin tablollaştırılması ve grafik yoluyla sunumu yapılmaktadır. Çalışma kapsamında VOSviewer yazılım aracı yardımıyla Scopus veri tabanından elde edilen veriler görselleştirilerek, bibliyometrik haritalamadan istifade edilmiştir. Ağ haritaları oluşturularak, yorumlamalar yapılmıştır. Ayrıca veri tabanındaki bilgiler ışığında, bazı araştırma sonuçlarının tablollaştırılması amacıyla Microsoft Excel üzerine veriler aktarılmıştır. Yüzde-frekans hesaplamaları ile tablo şeklinde sunumları yapılmıştır.

İnsanlık tarihi kadar eski bir olgu olan iletişim kavramına olan gereksinim, bu alanda her geçen gün artan gelişmelerle kendini göstermektedir (Büyükbaykal, 2003:185). 1990'lı yılların sonuna kadar iletişim kavramı yerine haberleşme sözcüğü kullanılırken, günümüzde artık paylaşılan her şeyde iletişim sözcüğü yer aldığı görülmektedir (Ertekin vd., 2018:299). İletişim, kişilerarası, toplumlararası (kültürlerarası) ve kitle iletişimi olarak üç boyutta ele alınmaktadır (Büyükbaykal, 2003:188). İletişimin üç boyutta incelenmesine bakıldığında, en az iki kişi arasında gerçekleştiği, kitle iletişim olarak küresel çapta etkisi olduğu görülmektedir. Genel bilinirliği ile sözlü ve sözsüz (beden dili) olarak birçok disiplin açısından ele alınmakta ve inceleme konusu olmaktadır.

İletişim kavramı ile ilgili ağırlıklı olarak akademik çalışma yapanların, iletişim bilimleri alanında yer alan araştırmacılar olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda iletişimin hayatın her anında karşılaştığımız bir olgu olduğu düşünüldüğünde; eğitim konusu ile ilgilenen tüm araştırmacıların da bu yönde araştırmalara yer vereceği aşikardır. Eğitim bilimleri konusunda yer alan makalelere yer veren bir dergide iletişim konusu ile ilgili çok sayıda makale olacağı düşünülerek bu çalışmaya başlanmış, düşünüldüğünün aksine bir sonuçla karşılaşmıştır.

Yapılan literatür taramasında iletişim bilimlerine yönelik yayım yapan dergilerin bibliyometrik analiz yöntemiyle incelendiği birçok çalışmanın olduğu görülmüştür. Milli Eğitim dergisinde yer alan makalelerde, başlığında "iletişim" kelimesi geçen çalışmalara yönelik bibliyometrik analizle gerçekleştirilmiş bir çalışma olmadığı görülerek, literatüre katkıda bulunmak amacıyla bu araştırma yapılmıştır.

Eğitim bilimleri konusunda makalelere yer veren saygın bir dergide günümüzün vazgeçilmez bir kavramı olan iletişim konulu akademik çalışmaların neler olduğu ve gelecekteki eğilimleri belirlenmek istenmiştir. Milli Eğitim dergisinin her ne kadar eğitime ilişkin makalelere yer verdiği bilirse de, eğitimin ayrılmaz parçası olarak düşünülen iletişim kavramının da makalelerde sıkça yer alması gerektiğini ortaya konması açısından bu çalışma önemli bir yere sahiptir. Çalışmada bibliyometrik analizin kullanılması da Milli Eğitim dergisinde bugüne kadar yapılan tüm iletişim konulu çalışmalara erişim sağlanması ve bu konuda yer alan araştırma sorularına cevap vermesi bakımından tercih edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Mevcut durumu ortaya koymak amacıyla tarama modeliyle gerçekleştirilen bu çalışmada, veri toplama tekniği olarak doküman/belge incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi sayesinde yazılı materyallerin çözümü yapılmakta, çalışılmak istenen olgular ve konular üzerinde bilgiye erişilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018:189). Doküman incelemesiyle toplanan veriler içerik analizi ve bibliyometrik analiz ile de analiz edilmiştir.

"Bibliyometrik araştırmalar yayınların farklı yöntemlerle analiz edilmesine ve bilimsel amaçlı çalışmaların değerlendirilmesine olanak sağlayan araştırmalardır. Bu bağlamda bibliyometrik yöntemler bilimsel çalışmaların sonuçlarının ve etkinliğinin ölçülmesini sağlar. Bibliyometrik araştırmalar, bilim dallarının kendi alanlarındaki yayın yeterliliğini; yayın sayısı, yayın niteliği, yayın yapılan dergilerin ait olduğu indekslerin seçimi gibi ölçütler ışığında değerlendirerek, geleceğe yönelik bilim politikalarının oluşturulmasına yardımcı olur" (Alkan, 2014:42).

Bibliyometrik araştırmaların bilim adamları, analistler, yazarlar ve kurumlar açısından birçok faydası vardır. Bibliyometrik araştırmalar sonucunda elde edilen veriler; bilim adamlarının araştırmalarıyla ilgili gelecekteki yönelimlerini öngörmelerine, yazarların yayınlarını doğrulamalarına, analistlerin bilgi birikimlerini değerlendirmelerine, kurumların da yayınların kalitesini ve etkisini ölçmesine yardımcı olurlar (Firdaus vd. 2019).

Bibliyometrik araştırmalarda birçok veri tabanından veriler alınmakta ve de araştırmalar bu veriler kapsamında değerlendirilerek sonuca varılmaktadır. En çok kullanılan veri tabanları Scopus ve WoS olarak bilinmektedir. Araştırma kapsamında belirli kısıtlamalara gidilerek Scopus veri tabanından alınan veriler kullanılmıştır (www.scopus.com).

Scopus veri tabanında 23.04.2024 tarihinde "article title" bölümüne "communication" kelimesi yazılarak tarama yapılmıştır. Bu tarama sonucu 405.265 akademik çalışma olduğu görölmüştür. Daha sonra araştırmanın amacı doğrultusunda filtreleme yoluna gidilmiştir. Bu maksatla, doküman tipi makale, ülke bölümü Türkiye, kaynak türü dergi, dergi olarak da Milli Eğitim dergisi seçilerek kısıtlama yoluna gidilmiştir. Yapılan sınırlandırma ile de toplam 17 akademik çalışmaya erişim sağlanmıştır. Milli Eğitim dergisi hem Scopus veri tabanında taranmakta hem de Tr Dizin indeksli bir dergi olarak yayın hayatına devam etmektedir. Bu maksatla Scopus veri tabanında yapılan tarama sonucu çıkan 17 makalenin DergiPark sistemi üzerinde de kontrolü yapılmış, araştırma soruları kapsamında bazı sorulara cevap almak adına makalelerin verileri Microsoft Excel programına da aktarılması sağlanmıştır. Böylelikle araştırma kapsamında yazarların cinsiyet dağılımının cevabını almak adına, DergiPark sisteminden kontrol edilerek eklenen Excel üzerindeki veriler kullanılmış, yüzde-frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı Milli Eğitim dergisinde yer alan makalelerin bibliyometrik profilini belirlemektir. Milli Eğitim dergisinde yayımlanan makalelerin çeşitli bibliyometrik özellikler açısından analiz edilmesi, mevcut çalışmaların değerlendirilmesi, gelecekte yapılacak çalışmaların eğiliminin belirlenmesi ve bu konuda araştırma yapacaklara yardımcı olunması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Evren, Örneklem ve Sınırlılıkları

Araştırmada hem Scopus veri tabanında taranan hem de Tr Dizin indeksli dergi kapsamında yayım yapan iletişim konulu yazılan akademik çalışmaların neler olduğunu tespit etmek ve de eğilimi araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu bağlamda öncelikli olarak Scopus veri tabanında ilgili tarama yapılmış, elde edilen sonuçların değerlendirilmesi de DergiPark sisteminde yer alan Milli Eğitim dergisinin sayılarını incelemek vasıtasıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, araştırmada hem Scopus veri tabanında yayım yapan belirli kriterler doğrultusunda sınırlama yoluna gidilerek, hem de amaçlı örneklem seçimi doğrultusunda Milli Eğitim dergisi tercih edilmiştir. DergiPark sistemi üzerinde Milli Eğitim dergisinin arşivinde yer almayan bazı sayılarına da T.C. Milli Eğitim Bakanlığının resmi internet sayfasında yer alan Milli Eğitim dergisi arşivinden faydalanarak erişim sağlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Dergisi Arşiv, 2024).

Araştırmanın evrenini Türkiye'de varlığını sürdüren, hem Scopus veri tabanında yer alan hem de Tr Dizin kapsamında yayım yapan dergiler, örneklemine ise amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen Milli Eğitim dergisi oluşturmaktadır. Ana kütle içerisinden bilgi edinmek istenen niteliği temsil eden örneklem seçimi birimlere ayrılarak ve gözle tahmin edilerek amaçlı örnekleme ile elde edilebilir (Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2011: 82). Bu araştırmada ana evreni en iyi temsil edecek örneklem olarak Milli Eğitim dergisi amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Eğitim konuları üzerine yayım yapan prestijli bir dergi olan Milli Eğitim dergisinde yer alan makalelerin başlığında "iletişim" kelimesi geçen çalışmalar araştırma kapsamında ele alınmıştır. Eğitim konulu akademik çalışmalarda iletişim odaklı çalışmaların neler olduğu üzerinde durulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yayım yapan Milli Eğitim dergisi, 1973 yılında yayım hayatına başlamış, Scopus ve Tr Dizin'de indekslenen, yılda 4 sayı yayımlanan, özel sayılara da yer veren, DergiPark sistemi üzerinden makale kabulü yapan, eğitim alanındaki makalelere yer veren saygın bir dergidir (DergiPark Akademik, Milli Eğitim Dergisi, 2024).

Araştırma yalnızca Milli Eğitim dergisinde yer alan makalelerle sınırlıdır.

Milli Eğitim dergisinde yer alan makaleler; yazım diline, yazar sayısına, tek yazarlı/çok yazarlık durumuna, en çok katkı sunan yazar ve kurum bilgisine, makale sayılarının yıllara göre dağılımına, yazarın ünvanına, yazarın çalıştığı kuruma, sayfa sayısına, anahtar kelime dağılımına göre belirli kriterlere göre ayrılarak bibliyometrik incelemeye tabi tutulmuştur. Bu amaçla araştırma soruları aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

1. Makalelerin yazım diline göre dağılımı nasıldır?
2. Makalelerin yazar sayısına göre dağılımı nasıldır?
3. Makalelerde en çok katkı sunan yazar ve kurum bilgileri nasıldır?
4. Makale sayılarının yıllara göre dağılımı nasıldır?
5. Makalelerdeki yazarların ünvan dağılımı nasıldır?
6. Makalelerde yer alan yazarların çalıştığı kurumlara göre dağılımı nasıldır?
7. Makalelerin sayfa sayıları açısından dağılımı nasıldır?
8. Makalelerde yer alan yazarların cinsiyet dağılımı nasıldır?
9. Makalelerde yer alan anahtar kelime dağılımı nasıldır?
10. Ortak yazar ağ haritası nasıldır ve neyi ortaya koymuştur?
11. Anahtar sözcük birlikteliği ağ haritası nasıldır ve neyi ortaya koymuştur?
12. Yazar atıf ağı haritası nasıldır ve neyi ortaya koymuştur?
13. Kurum bibliyografik eşleşme ağ haritası nasıldır ve neyi ortaya koymuştur?

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

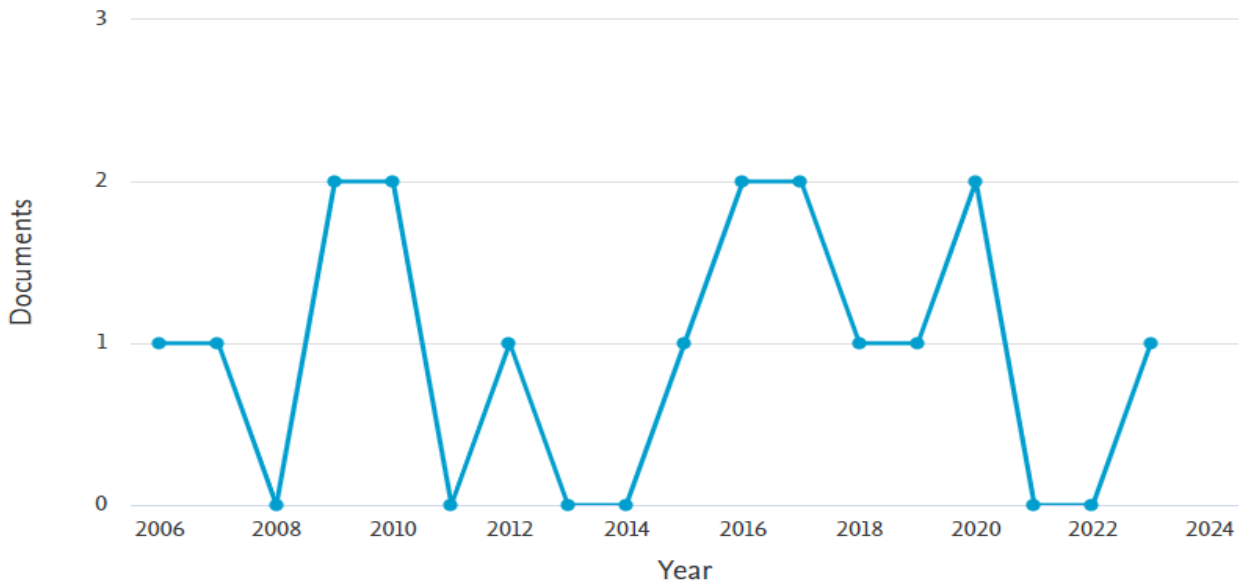
Milli Eğitim dergisi uzun yıllar yayın hayatında olan, Scopus veri tabanında taranan ve de Tr Dizin indeksli dergi kapsamında yer alan araştırmacılar için önemli akademik bir dergidir.

Milli Eğitim dergisinde yer alan ve de makale başlığında “iletişim” kelimesi geçen toplam 17 makale araştırma kapsamında farklı değişkenler açısından incelenmiş, VOSviewer yazılım aracı ile bibliyometrik haritalaması yapılmıştır.

Akademik çalışmaların yıllara göre dağılıma bakıldığında, ilk çalışmanın 2006 yılında ve en son çalışmanın da 2023 yılında yapıldığı Grafik 1’de görülmektedir. Araştırma kapsamında yapılan ilk çalışmada Türk Dili ve Edebiyatı eğitimi açısından sözlü iletişim becerilerinin önemi vurgulanmıştır (Saraç, 2006). 2007 yılında yapılan çalışmada, Elazığ ili merkezindeki ilköğretim kurumlarında görev yapan yönetici ve öğretmenlere tek boyutlu bir ölçek uygulanmış, okul yöneticilerinin iletişim sürecindeki etkinliği ölçülmek istenmiştir (Özmen & Yörük,2007). 2009 yılında yapılan araştırmada ise, geleneksel metotlar ve 5E metoduyla işlenen fen ve teknoloji dersinin karşılaştırılması yapılmıştır. Araştırma sonucunda, 5E metoduyla ders işleyen öğrencilerin geleneksel metotlara göre akademik başarılarında anlamlı derecede yüksek oldukları görülmüştür (Süzen, 2009). 2010 yılında yapılan çalışmada, 62 madde ve 8 boyuttan oluşan müdür etkileşim anketi kullanılarak ilköğretim okullarında görevli müdürlerin iletişim stilleri belirlenmeye çalışılmıştır (Çetinkanat & Sağnak, 2010). 2012 yılında yapılan araştırmada ise, Elazığ ilinde görevli ilköğretim denetçilerinin anlattıkları öyküler baz alınarak, denetim sürecinde yüz yüze iletişimde gerçekleşen sorunlar ve çözüm önerileri belirlenmiştir (Özmen & Özdemir, 2012). Araştırma kapsamında 2015 yılında gerçekleştirilen çalışmada, Türkiye’nin özel okullarında görevli 15 kütüphanecisine anket uygulanmış, kütüphanecilerle öğrenciler arasındaki etkili iletişim uygulamaları incelenmiştir (Koçak & Çetintaş, 2015). 2016 yılında yapılan araştırmada, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin başta eğitim-öğretim anlayışı olmak üzere, bilgi hizmetlerini ve bilgi kaynaklarını önemli derecede etkilediği irdelenmiştir (Özel, 2016). 2016 yılında yapılan bir diğer çalışmada, dokuzuncu sınıf öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojisi dersinin içeriği ile ilgili beklentileri

incelenmiştir. Öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojisi dersi ile ilgili bazı karşılanmayan beklentilere sahip olduğu görülmüştür (Yaşar & Akgün, 2016). 2017 yılında gerçekleştirilen araştırmada, görsel iletişim tasarımı ürünlerinin müzelerin eğitim, tanıtım ve bilgilendirme açısından önemi incelenmiştir (Mercin, 2017). 2017 yılında yapılan bir diğer çalışmada, Aksaray ilindeki okul öncesi eğitim öğretmenlerinin çocuklarla olan iletişim düzeyleri çeşitli değişkenler açısından ele alınmıştır (Ceylan & Mocan, 2017). 2018 yılında yapılan araştırmada, ihtiyaç analizi yapılarak bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin öğretim programları güncellenmeye çalışılmış, teknik öğretim programı oluşturulmuştur (Gülbahar & Kalelioğlu, 2018). 2019 yılında gerçekleştirilen çalışmada, Elektronik Haberleşme Teknolojisi programında öğrenim gören öğrencilerle başarısızlık nedenleri anketi uygulanarak, başarısızlık nedenleri tespit edilmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur (Aydın, 2019). 2020 yılında yapılan çalışmada, kolayda örnekleme yöntemiyle ortaokulda görev yapan 251 öğretmenden elde edilen verilerle, okul yöneticilerinin iletişim stiline öğretmenlerin zorunlu vatandaşlık davranışı üzerine etkisi incelenmiştir (Gürsoy & Köksal, 2020). 2020 yılında yapılan diğer çalışmada, Türkçeye uyarlanan Aşırı İletişim Yükü Ölçeği, üç farklı çalışma grubuna ayrılan öğretmenlere uygulanmış, Covid-19 salgını sürecinde öğretmenlerin algıladıkları "aşırı iletişim yükü" düzeyleri belirlenmiştir (Dilekçi & Limon, 2020). En güncel araştırmada ise, lise öğretmenlerinin teknopedagojik eğitim yeterlikleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik kabulleri incelenmiş, araştırma sonucunda öğretmenlerin teknopedagojik eğitim yeterlikleri ile teknoloji kabulleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Khurram & Akgün, 2023).

Documents by year

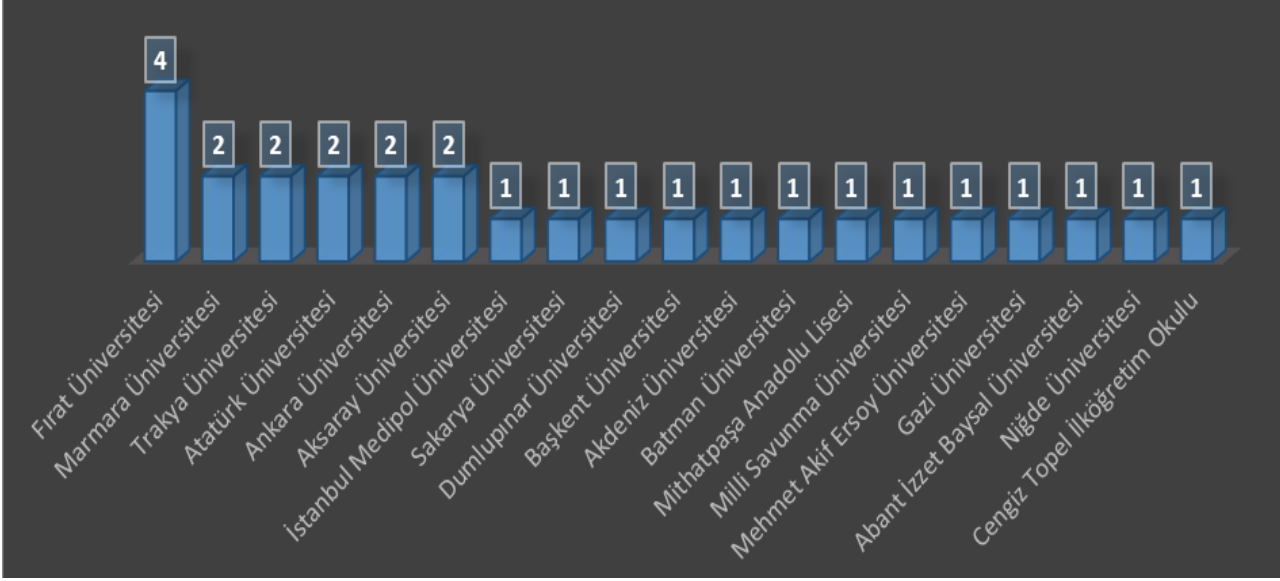
Grafik 1. Akademik çalışmaların yıllara göre dağılımı

Akademik çalışmaları yazarların bilgilerine bakıldığında, yalnızca Özmen, F. tarafından 2 adet akademik çalışma yapıldığı diğer yazarların ise birer çalışmayla literatüre katkıda buldukları dikkati çekmektedir. Yazarlara ait bilgilerinin yer aldığı Tablo 1’de, 17 makale içerisinde toplam 27 yazar olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Yazar bilgileri

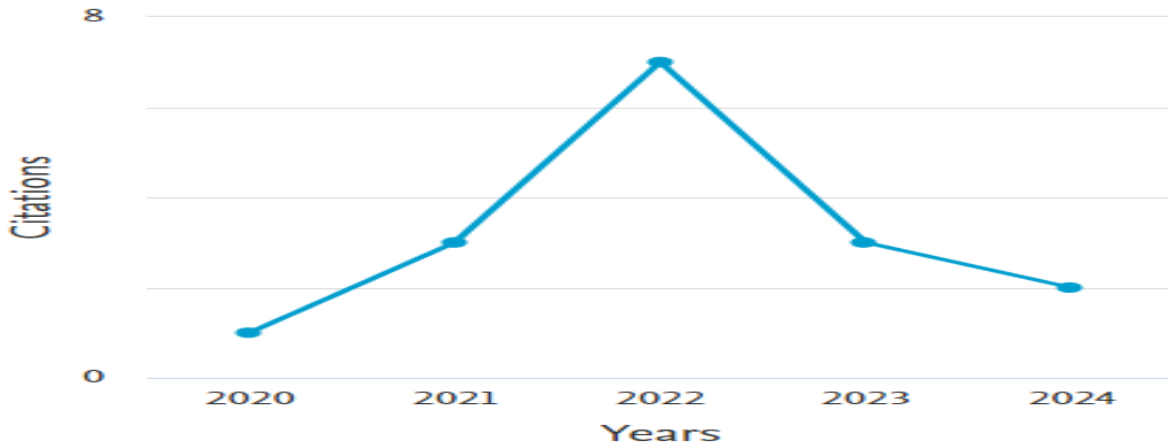
Özmen, F.	Gülbahar, Y.	Mercin, L.	Çetinkanat, C.
Akgün, F.	Gürsoy, A.	Mocan, D. K.	Çetintaş, H. B.
Akgün, Ö. E.	Khurram, A. Q.	Saraç, C.	Özdemir, T. Y.
Aydın, S.	Kalelioğlu, F.	Sağnak, M.	Özel, N.
Ceylan, E. A.	Koçak, M.	Süzen, S.	Şahin, A.
Dilekçi, Ü.	Köksal, K.	Yaşar, H.	
Ekici, G.	Limon, İ.	Yörük, S.	

Akademik çalışmalarını yazanların kurum bilgileri Grafik 2’de gösterilmiştir. Grafiğe göre; 19 farklı kurumda çalışan yazar tarafından araştırmaların kaleme alındıkları ve yazarların yoğunlukla Fırat Üniversitesi (f:4), Ankara Üniversitesi (f:2), Marmara Üniversitesi (f:2), Trakya Üniversitesi (f:2), Atatürk Üniversitesi (f:2) ile Aksaray Üniversitesi (f:2) kurumlarında çalıştıkları göze çarpmaktadır.

Grafik 2. Akademik çalışmalarını yazanların kurum bilgileri

Akademik çalışmalara yapılan atıflara bakıldığında; ilk atfın 2020 yılında (f:1) ve en fazla atfın ise 2022 yılında (f:7) alındığı Grafik 3’te görülmektedir. Ayrıca 2021 ve 2023 yıllarında üçer atıf ve de 2024 yılında ise iki atıf aldıkları dikkati çekmektedir. Grafik 3’teki bilgiler sene bazında kaç esere atıf yapıldığını ifade etmektedir. Akademik çalışmalara yapılan atıfların çalışma bazında değerlendirilmesi yapıldığında ise en fazla en fazla atıf yapılan iki eser olduğu ve de bu iki esere de 6 atıf yapıldığı belirlenmiştir (Dilekçi & Limon, 2020 ; Gülbahar & Kalelioğlu, 2018).

Grafik 3. Akademik çalışmalara yapılan atıf dağılımı

Tablo 2’de araştırma kapsamında elde edilen akademik çalışmaların bilgilerine ve de atıf sayılarına yer verilmiştir. Tablo içerisinde yer alan makaleler en güncel çalışmadan itibaren sıralanmıştır. Araştırma kapsamında iletişim başlıklı makalelerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda Scopus veri tabanında tarama yapılırken “iletişim” kelimesinin İngilizce anlamı olarak “communication” yazılarak filtreleme yoluna gidilmiştir. Tablo içeriğine bakıldığında bazı makalelerin İngilizce başlıkları içerisinde “communication” kelimesi geçmesine rağmen Türkçe başlıkları içerisinde “iletişim” kelimesinin yer almadığı görülmektedir. Türkçe başlıkları içerisinde “iletişim” kelimesi geçmese dahi İngilizce başlığında “communication” kelimesi yer alan çalışmalar da araştırmaya dahil edilmiştir. Bu şekilde makale başlığında farklılık gösterenler dipnot ile belirtilmiştir. 17 çalışmadan

yalnızca 6'sının atıf almadığı, dolayısıyla çalışmalara büyük oranda atıf yapıldığı görülmüştür. Atıf değerlendirilmesi yapılırken Scopus veri tabanında yer alan atıf sayıları baz alınmıştır.

Tablo 2. Akademik çalışmaların bilgileri ve atıf sayıları

Yazar Bilgisi	Makale Başlığı	Sayı Bilgileri	Yayın Yılı	Atıf Sayısı
Khurram, A. Q. & Akgün, F.	Lise öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik kabulleri ile teknopedagojik eğitim yeterliklerinin incelenmesi.	52 (239), 1945-1972.	2023	0
Dilekçi, Ü. & Limon, İ.	Covid-19 salgını bağlamında öğretmenlerin algıladıkları "aşırı iletişim yükü" düzeyi.	49 (1), 231-252.	2020	6
Gürsoy, A. & Köksal, K.	Okul yöneticilerinin iletişim stili, öğretmenlerin zorunlu vatandaşlık davranış algısını etkiler mi?	49 (227), 389-404.	2020	0
Aydın, S.	Elektronik ve otomasyon bölümü müfredatının değişimi ve II. Öğretim elektronik haberleşme programı öğrencilerinin başarı durumları. ¹	48 (223), 129-146.	2019	0
Gülbahar, Y. & Kalelioğlu, F.	Bilişim teknolojileri ve bilgisayar bilimi: Öğretim programı güncelleme süreci. ²	47 (217), 5-23.	2018	6
Ceylan, E. A. & Mocan, D. K.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi.	46 (215), 111-127.	2017	1
Mercin, L.	Müze eğitimi, bilgilendirme ve tanıtım açısından görsel iletişim tasarımı ürünlerinin önemi.	46 (214), 209-237.	2017	1
Yaşar, H. & Akgün, Ö. E.	Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojisi dersinin içeriği ve yöntemiyle ilgili beklentileri.	45 (211), 97-111.	2016	0
Özel, N.	Bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkisiyle değişen bilgi kaynakları, hizmetleri ve öğrenme ortamları.	45 (209), 270-294.	2016	4
Koçak, M. & Çetintaş, B.	Okul kütüphanelerinde iletişim algısı: Özel okul kütüphaneleri örneği.	45 (208), 158-172.	2015	0
Özmen, F. & Özdemir, T. Y.	Anlatılan öykülere dayalı olarak, denetçilerin denetlenenlerle yüz yüze iletişimlerinde yaşadıkları sorunlar.	42 (195), 43-66.	2012	2
Şahin, A.	İlköğretim okulu yöneticilerinin kişiler arası iletişim becerileri ve çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişki.	40 (188), 125-143.	2010	3
Çetinkanat, C. & Sağnak, M.	İlköğretim okullarında görevli müdürlerin iletişim stilleri.	40 (185), 162-174.	2010	1
Ekici, G.	Lise öğrencilerinin biyoloji öğretmenlerinin iletişim davranışlarına ilişkin algıları	38 (181), 152-168.	2009	2
Süzen, S.	5E ve geleneksel metotla işlenen fen ve teknoloji dersinin yapılandırılmış gridle değerlendirilmesi. ³	38 (181), 169-183.	2009	1
Özmen, F. & Yörük, S.	Okul yöneticilerinin, iletişim sürecindeki etkililiği ölçeğinin geliştirilmesi.	36 (174), 88-105.	2007	0
Saraç, C.	Sözlü iletişim becerileri açısından Türk dili ve edebiyatı eğitimi.	34 (169).	2006	2

Araştırma kapsamında makalelerde kullanılan anahtar kelimelerinin neler olduğu Tablo 3'te verilmiştir. Scopus veri tabanında anahtar kelimelerin İngilizce yer alması baz alınarak tabloda anahtar kelimelerin İngilizce haline yer verilmiştir. Aynı şekilde anahtar kelime bulutunun oluşturulmasında da İngilizce yazım dili kullanılmıştır.

¹ Makalenin İngilizce başlığı: "Electronics and Automation Department Curriculum Change and II. Tuition Electronic **Communication** Program Students' Success"

² Makalenin İngilizce başlığı: "Information and **Communication** Technologies and Computer Science: The Process of Curriculum Development"

³ Makalenin İngilizce başlığı: "The Assessment with Structural **Communication** Grids in Science and Technology Lesson in which 5E Method and Traditional Methods was Used"

Tablo 3. Akademik çalışmalarda yer alan anahtar kelimeler

Yazar Bilgisi	Anahtar Kelimeler
Khurram, A. Q. & Akgün, F. (2023)	Information and Communication Technologies, High School Teachers, Technology Acceptance, Technopedagogical Education Competencies.
Dilekçi, Ü. & Limon, İ. (2020)	Covid-19 Pandemic, Teacher, Communication, Communication Overload.
Gürsoy, A. & Köksal, K. (2020)	Compulsory Citizenship Behavior, Managers' Communication Style, Telling Communication Style, Consulting Communication Style.
Aydın, S. (2019)	Electronics and Automation, Vocational Education, Technology Education, Curriculum.
Gülbahar, Y. & Kalelioğlu, F. (2018)	Computer Science, Curriculum, Programming.
Ceylan, E. A. & Mocan, D. K. (2017)	Communication Skills, Teacher, Pre-school.
Mercin, L. (2017)	Museum Education, Education, Learning, Visual Communication Design, Communication.
Yaşar, H. & Akgün, Ö. E. (2016)	Information and Communication Technology Course, Secondary Education, Ninth Grade, Student Expectations, Student Opinions.
Özel, N. (2016)	Information and Communication Technologies, E-learning, Mobile Learning, Digital Information Resources, Digital Libraries, Digital Information Services.
Koçak, M. & Çetintaş, B. (2015)	School Libraries, School Librarians, Internal Communications.
Özmen, F., & Özdemir, T. Y. (2012)	Auditor, Audit, Communication Problems, Effective Training.
Şahin, A. (2010)	Primary School Administrators, Interpersonal Communication Skills, Conflict Management Strategies.
Çetinkanat, C. & Sağnak, M. (2010)	Principals' Interpersonal Behaviours, Principals' Communication Styles, Interaction.
Ekici, G. (2009)	Communication Behavior, Teacher Behavior, Biology Teacher, Student Perceptions.
Süzen, S. (2009)	Science Education, 5E Method, Structural Communication Grids.
Özmen, F. & Yörük, S. (2007)	Communication, Instrument, Validity, Reliability, School Principals.
Saraç, C. (2006)	Oral Communication, Literature Education, The Turkish Language and Literature Curriculum, Literature Teacher.

Araştırma kapsamında incelenen makalelerde yer alan anahtar kelimelerin kelime bulutuna da yer verilmiştir. Anahtar kelimelerin kullanım sıklıklarına göre şekillenen, yoğunluklarını resmeden kelime bulutu, Word Art adlı internet üzerinden ücretsiz olarak herkesin kullanımına açık olan program vasıtasıyla oluşturulmuştur (Wordart, 2024). Resim 1'de oluşturulan kelime bulutuna bakıldığında, en fazla "communication", "education" ile "teacher" anahtar kelimelerinin kullanıldığı göze çarpmaktadır.

Resim 1. Kelime bulutu

Araştırma kapsamında incelenen makalelere bakıldığında tamamının Türkçe yazıldığı görülmektedir. Yazar sayılarına göre dağılımları incelendiğinde, çalışmaların tek yazarlı veya iki yazarlı

olarak kaleme alındıkları, % 58.8'lik (10) oranda iki yazarlı, % 41.2'lik (7) oranda ise tek yazarlı yazıldıkları dikkati çekmektedir. Ayrıca yazarların cinsiyet dağılımına göre bakıldığında, 5 kategoride dağıldığı belirlenmiştir. Kadın (K), Erkek (E), Erkek-Erkek (EE), Kadın-Kadın (KK), Kadın-Erkek (KE) şeklinde ayrıma gidilmiştir. K (f:2), E (f:5), EE (3), KK (f:2) ve KE (f:5) olarak, çalışmaları yazanların cinsiyete göre dağılımları görülmüştür. Çalışmaları yazanların büyük oranda, cinsiyet dağılımı açısından EE ile KE olduğu göze çarpmaktadır.

Akademik çalışmaların sayfa aralığına göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Tabloya bakıldığında, % 47.1'lik oranda 15-20 (f:8) sayfa aralığında yazıldıkları dikkati çekmektedir.

Tablo 4. Akademik çalışmaların sayfa aralığına göre dağılımı

S.No	Sayfa Aralığı	frekans	%
1	15-20	8	47.1
2	20-30	5	29.4
3	10-15	4	23.5
	Toplam	17	100.0

Tablo 5'teki akademik çalışmaların ünvanlarına göre dağılımları incelendiğinde, yoğunluklu olarak Dr. Öğr. Üyesi ünvanına sahip akademisyenlerin yazar oldukları görülmektedir. Çalışmanın yapıldığı yıl Yrd. Doç. Dr. olarak makalede yer alanlar da Dr. Öğr. Üyesi olarak, günümüzdeki akademik ünvanıyla araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırma kapsamında; 2006, 2007, 2009, 2010, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında Yrd. Doç. Dr., 2019 ve 2020 yıllarında ise Dr. Öğr. Üyesi olarak makalelerde yer aldıkları belirlenmiştir. Ayrıca makalelerde yazar olarak yer alan bazı öğretmenlerin makaledeki yazar bilgilerinde öğretmen ibaresinin yanında doktor, yüksek lisans veya doktora öğrencisi oldukları belirtilmiştir. Bu şekilde makalede yer alan yazar bilgilerinde öğretmen olup, lisansüstü öğrenciliğe devam eden ya da doktora ünvanına sahip olan öğretmenlerin, ünvan olarak öğretmen yerine bu ibareleri dikkate alınarak ünvan dağılımları hesaplanmıştır.

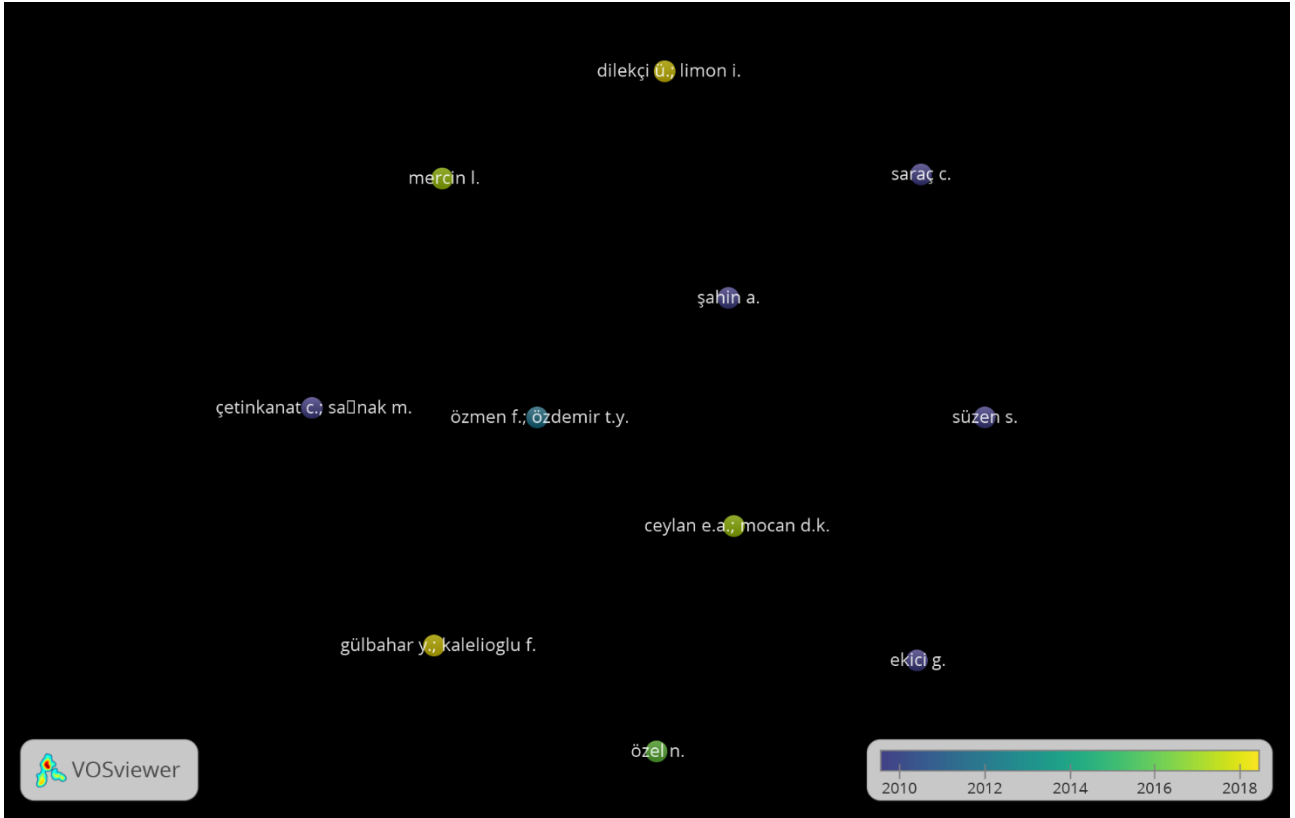
Tablo 5. Akademik çalışmaları yazanların ünvanlarına göre dağılımı

S.No	Ünvanı	frekans	%
1	Dr. Öğr. Üyesi	11	40.7
2	Doç. Dr.	4	14.8
3	Dr.	3	11.1
4	Yüksek Lisans Öğrencisi	3	11.1
5	Prof. Dr.	2	7.4
6	Doktora Öğrencisi	2	7.4
7	Araştırma Görevlisi	1	3.7
8	Öğretmen	1	3.7
	Toplam	27	100.0

VOSviewer paket programı yardımıyla ağ haritaları oluşturulmuştur.

VOSviewer yazılım aracı içerisinde analiz çeşidi ve de analiz birimine göre oluşturulan ağ haritaları farklılıklar göstermektedir. Bu bağlamda ilk olarak ortak yazar ağı oluşturulmuştur. Analiz çeşidi ortak yazarlık, analiz birimi yazarlar seçilerek oluşturulan ortak yazar ağı ile bilimsel iş birliği yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. En az bir belgeye sahip yazar ve de yazarın en az bir atıf alması gerektiği program içerisinde seçilerek oluşturulan ortak yazar ağı Şekil 1'de gösterilmiştir. 17 yazardan 11'nin bu şartları taşıdığı belirlenmiştir. Tablo 6'da şartları taşıyan yazarlar ve de atıf sayıları görülmektedir.

Şekil 1. Ortak yazar ağı

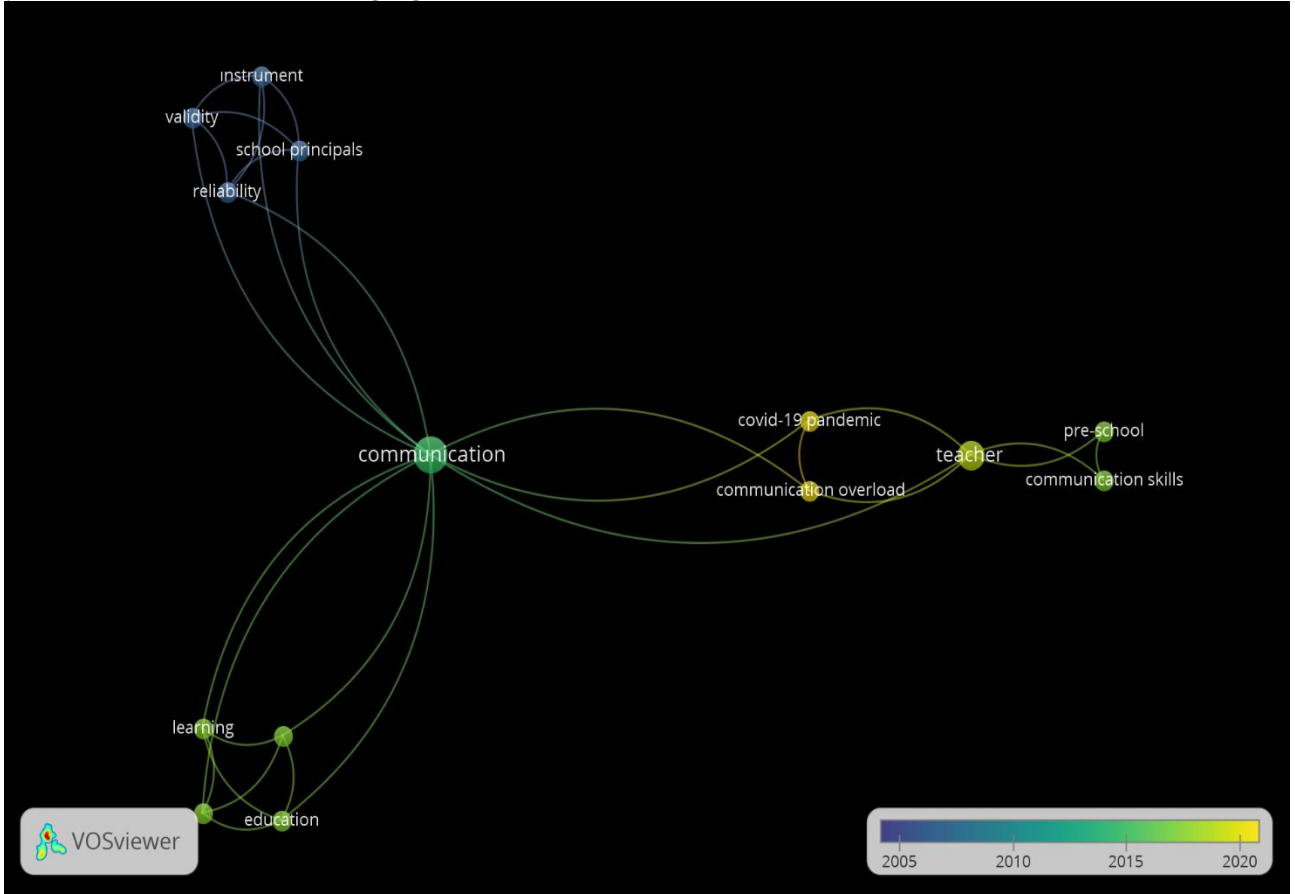

Tablo 6. Ortak yazar ağı atıf sayıları

Selected	Author	Documents	Citations	Total link strength
☒	ceylan e.a.; mocan d.k.	1	1	0
☒	dilekçi ü.; limon i.	1	6	0
☒	ekici g.	1	2	0
☒	gülbahar y.; kalelioglu f.	1	6	0
☒	mercin l.	1	1	0
☒	saraç c.	1	2	0
☒	süzen s.	1	1	0
☒	çetinkanat c.; sağnak m.	1	1	0
☒	özel n.	1	4	0
☒	özmen f.; özdemir t.y.	1	2	0
☒	şahin a.	1	3	0

Analiz çeşidi eş oluşum ve de analiz birimi anahtar kelimeler seçilerek oluşturulan anahtar sözcük birlikteliği ağ haritası Şekil 2’de gösterilmiştir. Anahtar kelimelerin en az bir kez görünümü olacak şekilde işaretleme yapılmış, kullanılan 59 anahtar kelimenin hepsinin bu eşiği karşıladığı fakat yalnızca 14 anahtar kelimenin birlikte kullanıldığı için sadece bu anahtar kelimelerle ağ haritasının oluşturulmasının daha uygun olacağı program tarafından belirtilerek, uyarı verilmiştir. Bu uyarı dikkate alınarak sınırlandırma yapılmış ve anahtar sözcük birlikteliği ağ haritası oluşturulmuştur. Program tarafından sınırlama yoluna gidilmeden önce anahtar kelimelerin eş oluşum miktarları ve toplam bağlantı gücünün yer aldığı bilgiler Tablo 7’de gösterilmiştir. Şekil 2 ve Tablo 7 incelendiğinde, iletişim kelimesinin toplam bağlantı gücünün en yüksek anahtar kelime olduğu göze çarpmaktadır.

Şekil 2. Anahtar sözcük birlikteliği ağ haritası

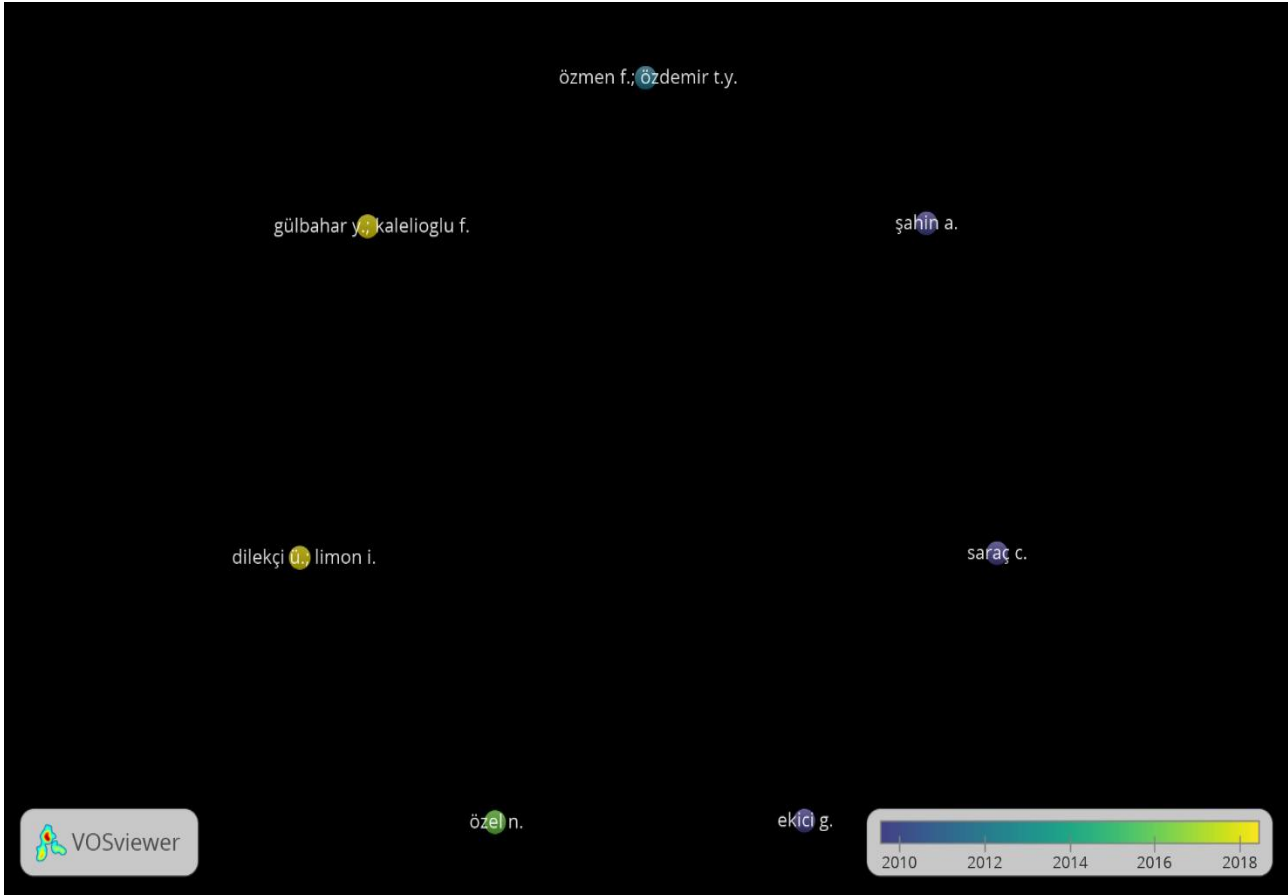

Tablo 7. Anahtar kelimelerin eş oluşum ve toplam bağlantı güçleri

Selected	Keyword	Occurrences	Total link strength
☒	communication	3	11
☒	curriculum	2	5
☒	digital information resources	1	5
☒	digital information services	1	5
☒	digital libraries	1	5
☒	e-learning	1	5
☒	mobile learning	1	5
☒	teacher	2	5
☒	information and communication technologies	1	5
☒	education	1	4
☒	learning	1	4
☒	museum education	1	4
☒	ninth grade	1	4
☒	reliability	1	4
☒	school principals	1	4
☒	secondary education	1	4
☒	student expectations	1	4
☒	student opinions	1	4
☒	validity	1	4
☒	visual communication design	1	4

Analiz çeşidi atıf, analiz birimi yazarlar seçilerek yazar atıf ağı haritası oluşturulmuştur. Bir yazarın en az bir belgeye sahip olması ve bir yazarın da en az 2 atıf alması seçilmiş, 7'sinin bu eşiği karşıladığı görülmüştür. Tablo 8'de yazarların atıf sayıları, Şekil 3'te de yazar atıf ağı haritası verilmiştir.

Şekil 3. Yazar atıf ağı haritası

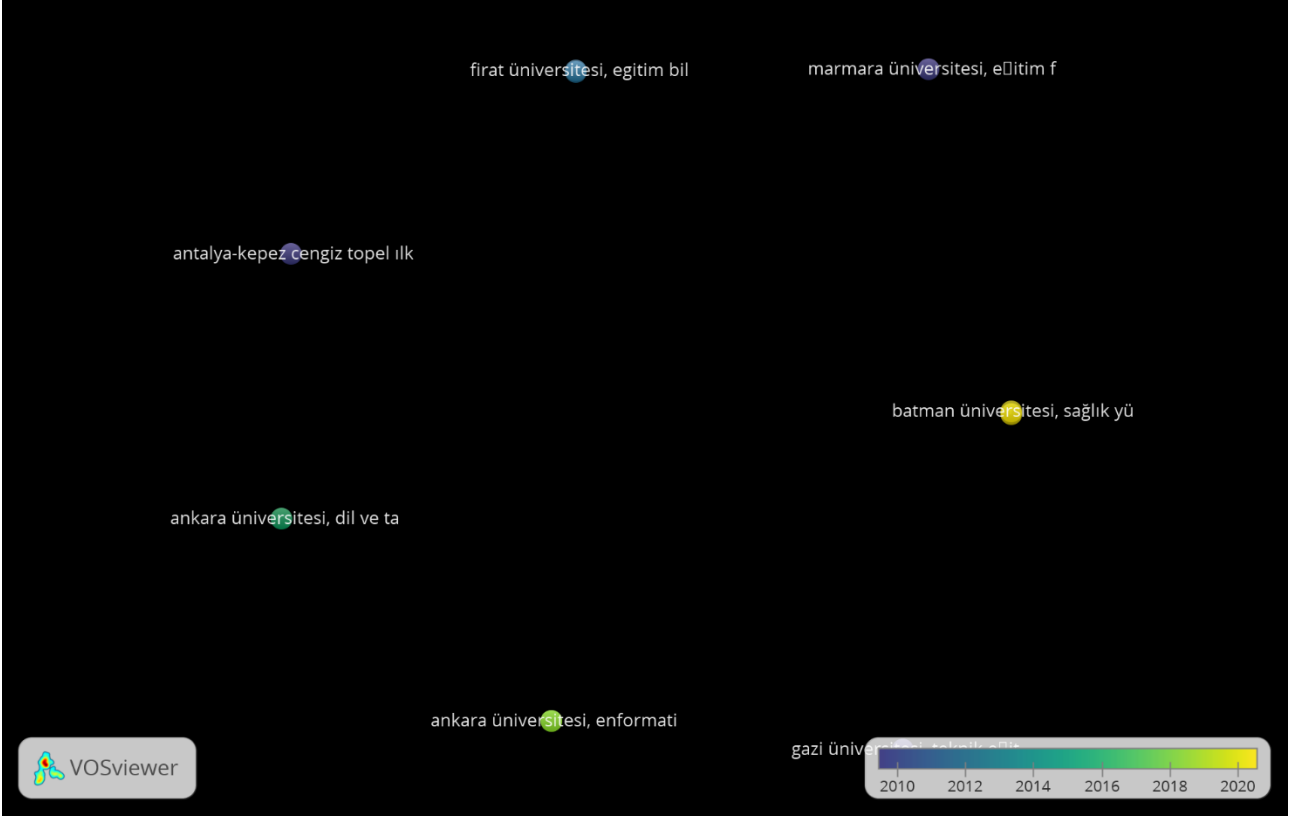

Tablo 8. Yazar atıf sayıları

Selected	Author	Documents	Citations	Total link strength
☒	dilekçi ü.; limon i.	1	6	0
☒	ekici g.	1	2	0
☒	gülbahar y.; kalelioglu f.	1	6	0
☒	saraç c.	1	2	0
☒	özel n.	1	4	0
☒	özmen f.; özdemir t.y.	1	2	0
☒	şahin a.	1	3	0

Analiz çeşidi bibliyografik eşleşme/bağlantı, analiz birimi de kurumlar seçilmiş, kurumların en az bir belgeye sahip olması ve en az iki atıf alması işaretlenmiş ve kurum bibliyografik eşleşme ağı haritası oluşturulmuştur. Şekil 4'te bibliyografik eşleşme ağı en yüksek kurumlar görülmektedir.

Şekil 4. Kurum bibliyografik eşleşme ağı haritası

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bibliyometrik çalışmalar akademik çalışmaların mevcut durumlarını incelemesinin yanı sıra geleceğe dönük eğilimlerini de analiz eden ve günümüzde daha da önemli yere sahip olan araştırmalardır. Türkiye’de ilk olarak 1970 yılında bibliyometrik çalışma yapılmıştır. Daha sonra 1990’lı yıllara kadar pek üzerinde durulmasa da 1990’lı yıllardan sonra gözle görülür seviyede artış yaşanarak birçok bilim alanında yoğunlaşan çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Birçok veri tabanı üzerinden veriler alınarak bibliyometrik analize tabi tutulmaktadır. WoS, Scopus, Tr Dizin, Sobiad, YÖK Ulusal Tez Merkezi bu veri tabanları içerisinde sıklıkla kullanılmaktadır. Bildiri, tez, makale, kitap türlerinin yanı sıra dergilerin de bibliyometrik analizleri yapılmaktadır.

Araştırmada Scopus ve Tr Dizin’de indekslenen amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen Milli Eğitim dergisi seçilmiştir. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilirken, veriler doküman/belge incelemesi ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler hem içerik hem de bibliyometrik analize tabi tutulmuştur.

Scopus veri tabanında 23.04.2024 tarihinde yapılan sınırlamalar sonucunda Milli Eğitim dergisinde yer alan makalelerin başlıkları içerisinde “communication” kelimesi geçenler araştırma kapsamında ele alınmıştır. Makaleler farklı parametreler açısından incelenmiştir. Ayrıca VOSviewer yazılım aracı ile de ağ haritaları oluşturulmuştur.

Milli Eğitim dergisinde yer alan 17 makalenin 27 yazar tarafından kaleme alındığı görülmüştür. Bu makalelerin tamamı Türkçe yazılmıştır. İlk çalışma 2006 yılında, en güncel çalışma ise 2023 yılında yayımlanmıştır. 2008, 2011, 2013, 2014, 2021, 2022 ve 2024 yıllarında konuyla ilgili akademik çalışmanın yer almadığı belirlenmiştir. Yazarların 19 farklı kurumda çalıştıkları, makalelerde yer alan yazarların en yoğun Fırat Üniversitesi’nde görev yapanlardan oldukları görülmüştür. Yalnızca tek bir yazarın iki makalede adının geçtiği belirlenmiştir. Makalelerde yazar sayısına göre dağılım yapıldığında, tek yazarlı ve de iki yazarlı çalışmaların olduğu görülmüştür. Makalelerin büyük oranda iki yazarlı ve 15-20 sayfa aralığında yazıldıkları, ilk atfın 2020 yılında, en fazla atfın ise 2022 yılında alındığı sonucuna

varılmıştır. En fazla atıf alan iki eserin olduğu ve bu iki esere de altışar atıf yapıldığı belirlenmiştir. Atıf dağılımını gösteren grafiğe bakıldığında doygun bir bütünlük sunmadığı görülmüştür.

Anahtar kelime sıklıklarına bakıldığında ise yoğunluklu olarak, “communication”, “education” ve “teacher” kelimelerinin yer aldığı belirlenmiştir. Ünvan dağılımlarına göre yazarlar incelendiğinde, sırasıyla; Dr. Öğr. Üyesi (f:11) ve ardından Doç. Dr. (f:4) geldiği görülmüştür. Eğitim alanında yayım yapan Milli Eğitim dergisinin “communication” başlıklı makalelerine bakıldığında, genel itibarıyla başlık ve içerik arasında konu bütünlüğünün sağlandığı, çalışmalarda iletişim konusunun farklı şekillerde ele alındığı sonucuna varılmıştır. Batur vd.’nin (2022) Milli Eğitim dergisinde yer alan Türkçe eğitimi üzerine yapılan akademik çalışmaların bibliyometrik profilini ortaya koyan ilk çalışmasının ardından bu çalışma farklı yönleriyle dergiyi ele alan ikinci araştırma olmuştur. Genel itibarıyla bakıldığında, Milli Eğitim dergisinin içeriğinde eğitim konulu makalelerin yer aldığı bir dergi olsa da multidisipliner çalışmalar açısından da önemli bir yere sahip olduğu değerlendirilmeli, farklı konu başlıkları üzerinde bibliyometrik çalışmalar yapılarak literatüre katkıda bulunulmalıdır.

Milli Eğitim dergisi eğitim bilimleri alanındaki makalelere yer veren bir dergi olduğu halde, iletişim konulu akademik çalışmalara da yer vereceği düşünülerek çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda sınırlı sayıda iletişim konulu çalışmaların olduğu görülmüştür. Bibliyometrik analizle gerçekleştirilen çalışmalarda, genellikle tek bir dergiden ziyade bütün indekslerde yer alan akademik çalışmaların analizini gerçekleştiren çalışmalara daha fazla yer vermektedir. Bu yönüyle de araştırma literatüre oldukça sınırlı ve yetersiz bir katkı sunmaktadır.

KAYNAKÇA

Al, U. (2008). Türkiye’nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alkan, G. (2014). Türkiye’de muhasebe alanında yapılan lisansüstü tez çalışmaları üzerine bir araştırma (1984-2012). *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 61, 41-52.

Aydın, S. (2019). Elektronik ve otomasyon bölümü müfredatının değişimi ve II. Öğretim elektronik haberleşme programı öğrencilerinin başarı durumları. *Milli Eğitim Dergisi*, 48 (223), 129-146.

Batur, Z., Özdil, Ş. & Özcan, H. Z. (2022). Millî Eğitim Dergisinde yayımlanan makalelerin Türkçe eğitimi açısından bibliyometrik analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1591-1612.

Büyükbaykal, G. N. (2003). İletişim ile iletişim sürecinin yaşamımızdaki yeri. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 16, 185-191.

Ceylan, E. A. & Mocan, D. K. (2017). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46 (215), 111-127.

Çetinkanat, C. & Sağnak, M. (2010). İlköğretim okullarında görevli müdürlerin iletişim stilleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 40 (185), 162-174.

Demir Askeroğlu, E. (2018). Uluslararası Tojdac dergisinin bibliyometrik analizi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 8 (2), 190-202.

DergiPark Akademik, Milli Eğitim Dergisi, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim> , Erişim Tarihi: 23.04.2024.

Dilekçi, Ü. & Limon, İ. (2020). Covid-19 salgını bağlamında öğretmenlerin algıladıkları “aşırı iletişim yükü” düzeyi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (1), 231-252.

Doğan, Y. & Kılıçaslan, H. (2021). Sakarya İktisat Dergisi’nin bibliyometrik analizi. *Sakarya İktisat Dergisi*, 10 (3), 226-239.

Ekici, G. (2009). Lise öğrencilerinin biyoloji öğretmenlerinin iletişim davranışlarına ilişkin algıları. *Milli Eğitim Dergisi*, 38 (181), 152-168.

Ertekin, İ., Ilgın, H. Ö., & Ataman Yengin, D. (2018). Örgütsel İletişim Kuramları. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 8 (2), 297-311.

- Fasal, A (2023). 3. Sektör Sosyal Ekonomi dergisinin bibliyometrik analizi, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58 (1), 951-967.
- Firdaus, A., Razak, M. F. A., Feizollah, A., Hashem, I. A. T., Hazim, M., & Anuar, N. B. (2019). The rise of "blockchain": bibliometric analysis of blockchain study. *Scientometrics*, 120, 1289-1331.
- Göral, R. & Kılınc, H. (2023). Tourism Management dergisinin bibliyometrik analizi: Son 25 yıl üzerine bir değerlendirme. *Selçuk Turizm ve Bilişim Araştırmaları Dergisi*, 3, 22-39.
- Gülbahar, Y. & Kalelioğlu, F. (2018). Bilişim teknolojileri ve bilgisayar bilimi: Öğretim programı güncelleme süreci. *Milli Eğitim Dergisi*, 47 (217), 5-23.
- Gürsoy, A. & Köksal, K. (2020). Okul yöneticilerinin iletişim stili, öğretmenlerin zorunlu vatandaşlık davranış algısını etkiler mi?. *Milli Eğitim Dergisi*, 49 (227), 389-404.
- Hall, C. M. (2011). Publish and perish? Bibliometric analysis, journal ranking and the assessment of research quality in tourism. *Tourism Management*, 32, 16-27.
- Kahraman, M. (2022). İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi'nin bibliyometrik analizi. *Coğrafya Dergisi*, 44, 207-218.
- Karaaslanoglu, F. & Şahin, E. T. (2021). 2014-2020 yılları arasında Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde yayımlanan makalelerin bibliyometrik profilinin incelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Ağustos 2021 Özel Sayı, 219-232.
- Karşu Cesur, D., Göker, D. & Gelberi, C. B. (2024). Türkiye'deki iletişim araştırmalarına güncel bir bakış: Bir bibliyometrik inceleme ve içerik analizi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 19 (1), 23-45.
- Kaya, G. A. (2024). Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi'nde 2017 - 2023 yılları arasındaki yayımlanan makalelerin bibliyometrik analiz ile incelenmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 71, 233-250.
- Khurram, A. Q. & Akgün, F. (2023). Lise öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik kabulleri ile teknopedagojik eğitim yeterliklerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 52 (239), 1945-1972.
- Koçak, M. & Çetintaş, B. (2015). Okul kütüphanelerinde iletişim algısı: Özel okul kütüphaneleri örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 45 (208), 158-172.
- Kubilay, Ç. & Ova, N. (2022). Türkiye'de sosyal medya ve gazetecilik literatürü: Hakemli dergi makaleleri üzerine bibliyometrik bir analiz. *Yeni Medya*, 12, 117-139.
- Kutlu, M. K. & Bak, A. (2023). Scopus veri tabanında yer alan Türkiye'de yazılmış ürün yerleştirme konulu akademik çalışmaların bibliyometrik profili. *Injocmer*, 3 (2), 71-82.
- Mercin, L. (2017). Müze eğitimi, bilgilendirme ve tanıtım açısından görsel iletişim tasarımı ürünlerinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46 (214), 209-237.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Dergisi Arşiv, <https://dhgm.meb.gov.tr/www/milli-egitim-dergisi-arsiv/icerik/434>, Erişim Tarihi: 23.04.2024.
- Özcan, H. Z. & Akar, C. (2024). Ulusal Eğitim Dergisi'nde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 4 (1), 456-467.
- Özel, N. (2016). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkisiyle değişen bilgi kaynakları, hizmetleri ve öğrenme ortamları. *Milli Eğitim Dergisi*, 45 (209), 270-294.
- Özmen, F., & Özdemir, T. Y. (2012). Anlatılan öykülere dayalı olarak, denetçilerin denetlenenlerle yüz yüze iletişimlerinde yaşadıkları sorunlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 42 (195), 43-66.
- Özmen, F. & Yörük, S. (2007). Okul yöneticilerinin, iletişim sürecindeki etkililiği ölçeğinin geliştirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 36 (174), 88-105.

- Polat, S. (2020). Sosyoekonomi dergisinde yayınlanan makalelerin bibliyometrik analizi: 2005-2019 dönemi. *Sosyoekonomi*, 28 (45), 281-300.
- Pritchard, A. (1969) Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25, 348-349.
- Scopus (2023). Elsevier. <https://www.elsevier.com/solutions/scopus> , Erişim Tarihi: 23.04.2024.
- Saraç, C. (2006). Sözlü iletişim becerileri açısından Türk dili ve edebiyatı eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 34 (169).
- Sökmen, C. & Özkanlı, O. (2018). Gastronomi turizmi alanyazının gelişimi: Journal of tourism and gastronomy studies dergisinde yayımlanan makaleler üzerine bir inceleme. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6 (2), 99-127.
- Süzen, S. (2009). 5E ve geleneksel metotla işlenen fen ve teknoloji dersinin yapılandırılmış gridle değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 38 (181), 169-183.
- Şahin, A. (2010). İlköğretim okulu yöneticilerinin kişiler arası iletişim becerileri ve çatışma yönetimi stratejileri arasındaki ilişki. *Milli Eğitim Dergisi*, 40 (188), 125-143.
- Word Art, <https://wordart.com/create> , Erişim Tarihi: 18.04.2024.
- Yaşar, H. & Akgün, Ö. E. (2016). Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojisi dersinin içeriği ve yöntemiyle ilgili beklentileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 45 (211), 97-111.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2011). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yorulmaz, M. & Barış, S. (2021). Journal of ETA Maritime Science dergisinin bibliyometrik analizi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar*, 5 (15), 113-127.
- Yorulmaz, M. & Kaya, S. (2021). Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan makalelerin bibliyometrik ve içerik analizi. *Business Economics and Management Research Journal*, 4 (2), 138-155.